herpy

SKINKAR

Cunningham's Skink

Egernia cunninghami

En stor, dagaktiv och mycket social skink med taggig svans från det tempererade sydöstra Australien. *Egernia cunninghami* lever i familjegrupper i bergssprickor, föder levande ungar och vilar i de kalla månaderna. Den kräver ett stort, solbelyst terrarium med stabila bergsstrukturer och UVB.

Familj: Scincidae Tidigare namn: *Tiliqua cunninghami*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**30-40 cm** total längd inkl. svans
Vikt	**200-350 g**
Livslängd	**20-27 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Klipplevande**
Biotop	**Klippterräng och tempererad skog och äng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**24-30 °C**
Värmeplats	**35-40 °C**
Temperatur, natt	**12-18 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter, frukt, växter och maskar/sniglar**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Levandefödande**
Könsmogen	**60 mån.**
Kullstorlek	**1-8 ungar**
Kullar per år	**1**
Dräktighet	**90 dagar**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga III**
EU-bilaga	**Bilaga C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Egernia cunninghami är en stor, kraftig skink med korta ben, brett huvud och lång, spetsig svans. Fjällen på ryggen är kölade från nacken till svansspetsen, och på svansen sitter de som stora, taggiga ringar. Färgen varierar från rostrött och mörkbrunt till djupsvart med spridda, ljusare fläckar, särskilt kring munnen och på benen. Djur från nordliga bestånd är ofta mindre och bruna eller rödaktiga, medan sydliga djur är mörkare och tydligare tecknade.

Kroppen från nos till kloak är upp till 25 cm hos vuxna djur, och totallängden är 30-40 cm. Vuxna djur väger upp till omkring 350 g. Benen är så korta att djuret glider på buken när det rör sig. *E. cunninghami* kan förväxlas med blåtungeskinkar (släktet *Tiliqua*), men har taggar på svansen och är inte slät som dessa.

Arten är dagaktiv och tillbringar stora delar av dagen med att sola på klippor. Artnamnet hyllar botanikern och upptäcktsresanden Alan Cunningham, som samlade in de första djuren.

Utbredning och livsmiljö

Egernia cunninghami förekommer i sydöstra Australien, från sydöstra Queensland genom New South Wales till centrala Victoria, på båda sidor om Great Dividing Range. Ett isolerat bestånd lever i South Australia i Mount Lofty Ranges och på Fleurieuhalvön.

Bestånden är knutna till klippor i skog och öppen skog. Markröjning och bortförande av stammar och stenar hindrar spridning mellan bestånden, och beståndet i South Australia betraktas som hotat.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Arten lever i skog och öppen skogsmark med klipputsprång och stora granitblock. Djuren bor i skrevor, mellan stenar, i ihåliga trädstammar och under bark. En familjegrupp består av ett par och flera generationer avkomma, sammanlagt upp till 26 djur, som använder samma gömslen och solar sig tillsammans på samma klippor.

Klimatet är tempererat med varma somrar och kalla vintrar. Djuren är aktiva från omkring september till april och ligger i dvala under den australiska vintern, typiskt från april till september. Aktiva djur i naturen har en kroppstemperatur på 30-33 °C, och de föredrar omkring 35 °C. Vuxna djur lever övervägande av växter som blad, blommor och frukt, kompletterat med sniglar, skalbaggar och andra leddjur; unga djur äter fler leddjur än vuxna.

Läs mer: Vintervila och årstider

Skötsel

TERRARIET

Egernia cunninghami är en stor art, och den kräver ett rymligt terrarium. Ett par behöver minst 120 × 60 × 60 cm (längd × bredd × höjd). En liten grupp på en hane och tre till fyra honor kräver mer.

Bygg skrevor och grottor av platta stenar, skiffer och kork, och ställ dem direkt på botten, så att de inte kan underminas. Det ska finnas minst två gömslen och en stor, platt solsten. Använd bark, kokosfiber och jord som botten; undvik fin sand, eftersom den kan ge ögonirritation och tarmstopp. Håll botten lätt fuktig under ett gömsle. Terrariet ska vara väl ventilerat och ha ett tätt, rymningssäkert lock. En stor vattenskål där djuret kan bada hör till.

TEMPERATUR

På dagen ska luften vara 24-30 °C med en tydlig gradient från den svala till den varma änden. Under en halogenspot ligger en stor, platt sten vars yta ska nå 35-40 °C mätt med en infraröd termometer; det passar den kroppstemperatur på omkring 35 °C som arten själv väljer.

På natten får temperaturen sjunka till 12-18 °C, som i det tempererade hemområdet. Djuren tål svala nätter, men måste kunna värma upp sig på morgonen.

I naturen ligger arten i dvala från omkring april till september. Ge kortare dagar och något lägre temperaturer på vintern, så att djuret följer sin rytm. En egentlig vintervila är inte nödvändig i terrariet, och vill man ge en sval period ska det bara gälla friska, välnärda djur.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Egernia cunninghami kommer från tempererade bergsskogar, och en luftfuktighet på 40-60 % passar. Spraya terrariet lätt ett par gånger i veckan, och ha ett fuktigt gömsle i den svala delen så att djuret själv kan välja.

En stor, stabil vattenskål med färskt vatten ska alltid stå framme; djuren dricker och badar i den. Byt vattnet dagligen och diska skålen varje vecka.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Egernia cunninghami är dagaktiv, solar sig mycket och behöver UVB så länge ljuset är tänt. Ett UVB-rör på 5-6 % i reflektor över solplatsen, som täcker omkring halva terrariets längd, ger Ferguson-zon 3, som för den nära släktingen *Egernia stokesii*. Placera solplatsen så att djurets rygg är minst 20 cm från röret. UVB tränger inte igenom glas eller plast, och rören byts enligt tillverkarens anvisning.

Komplettera med starkt, vitt dagsljus. Ljusperioden är omkring 14 timmar på sommaren och 12 timmar på vintern.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Värme och temperatur

UTFODRING

Egernia cunninghami är allätare, men vuxna djur är övervägande växtätare: i naturen består över 90 % av deras föda av växtdelar. Ungdjur äter betydligt fler leddjur. Ge därför vuxna djur en stor andel grönt och ungdjur mer animalisk föda.

Ge grönt och vilda örter som maskros, klöver, endiv och kål, hackade grönsaker som squash, morot och gurka, blommor som hibiskus och rosor, och lite frukt som godbit. Dessutom insekter som kackerlackor, syrsor, gräshoppor och mjölmaskar samt sniglar. Små mängder magert kött eller kokt ägg kan ingå, men ska inte ta stor plats. Tvätta allt grönt och alla vilda örter innan de ges.

Ungdjur matas dagligen, vuxna tre gånger i veckan i små portioner, växelvis grönt och animalisk föda. Pudra insekter och grönt lätt med kalk, och ge ett vitamintillskott en gång i veckan. Föda med mycket kött och fett ger fetma.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Egernia cunninghami är ett av de mest sociala kräldjuren: den lever i långvariga familjegrupper. Ett par kan hållas tillsammans, och en liten grupp med en hane och tre-fyra honor fungerar i ett stort terrarium, särskilt om djuren har vuxit upp tillsammans. Främmande vuxna hanar kan slåss allvarligt, så en hane ska inte hållas tillsammans med andra hanar. Nya djur introduceras först efter karantän och under uppsikt, och de ska skiljas åt om de slåss.

Djuren blir mer förtroendefulla vid utfodring med pincett, men är inte djur som lämpar sig för mycket hantering. Ett hotat djur drar sig in i en spricka, blåser upp sig och låser fast sig med de taggiga fjällen, så att det är svårt att få ut. Lugnt beteende och fasta rutiner minskar stress.

Läs mer: Karantän och hygien

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könen är svåra att skilja åt utifrån, och säker könsbestämning kräver en veterinär med erfarenhet av kräldjur. Ungarna blir könsmogna efter omkring fem år vid en längd från nos till kloak på 19-20 cm. Hos djur med rikligt med föda går det möjligen fortare, men det är inte dokumenterat.

PARNING

Arten är monogam, och paren håller ihop år efter år. Djur i familjegrupper parar sig sällan med nära släktingar, så grupper av syskon kan ge dålig parning; ett par från olika familjer fungerar bäst. Parningen sker omkring november, efter vinterns vila. Om en sval vinterperiod är nödvändig för avel i terrarier är inte dokumenterat.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Arten föder levande ungar. En kull är på 1-8 ungar, sällan upp till 11. Honan föder högst en kull per år, och inte alla honor föröker sig varje år. Ungarna föds i januari och februari.

INKUBATION

Det finns inga ägg att kläcka. Dräktigheten varar omkring 90 dagar som hos *Egernia stokesii*, och det stämmer med parning i november och födsel i januari-februari. Ge den dräktiga honan extra föda, kalk och UVB, och håll terrariet lugnt. Honan kan föda i det öppna om skrevorna är för smala, så det ska finnas breda, platta gömslen.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är 6-7 cm från nos till kloak vid födseln. I naturen stannar de i familjegruppen tills de är könsmogna. Ge dem ett terrarium med gömslen, UVB och små insekter och finhackat grönt dagligen, pudrat med kalk. Håll ungarna under uppsikt, och skilj dem från de vuxna om aggression syns.

Hälsa och vanliga misstag

Egernia cunninghami är härdig när temperatur, ljus och botten är rätt. De typiska problemen är:

- Kalkbrist och benskörhet vid för lite UVB och ensidig kost.

- Förstoppning vid fin sand eller stora bitar föda.
- Fetma vid för mycket kött och fett och lite rörelse.
- Inre och yttre parasiter, särskilt hos nya djur.
- Stridsskador och stress vid för tätt hållande, särskilt av främmande vuxna hanar.

Arten kan bli över 20 år och upp till 27 år gammal. Sätt nya djur i karantän i minst en månad. Djuren döljer sjukdom väl, så kontakta en veterinär med erfarenhet av kräldjur vid ändrad aptit, viktnedgång eller svullnader.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.